

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/96/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7714217789
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7714217789.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a sudkýň JUDr. Oľgy Mičietovej a JUDr. Adriany Murínovej v spore žalobcu L. U., Z.. XX.X.XXXX, I. XX, zast. JUDr. Ľuboslavom Zoľákom, advokátom, Sobrance, Michalovská 89 proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody 5.950 eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 21C/65/2016-241 z 18.2.2020

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e výrok II. do výšky 572,61 eura a v prevyšujúcom rozsahu m e n í tak, že žalobu zamieťa.
- II. P o t v r d z u j e výrok III.
- III. Priznáva žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 747,61 eura.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej „súd prvej inštancie“ prípadne „súd“) označeným rozsudkom zastavil konanie o zaplatenie 171,77 eura (I.), uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi 602,11 eura titulom náhrady trov obhajoby (II.) a 175 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy (III.), výrokom IV. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a výrokom V. rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodol tak o nároku žalobcu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zák. č. 514/2003 Z.z. uplatnenom vo výške 5.950 eur, a to vo výške 5.000 eur titulom nemajetkovej ujmy a vo výške 950 eur titulom náhrady trov obhajoby v trestnom konaní.

3.1. V odôvodnení súd o.i. uviedol, že sa žalobca domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím na tom základe, že uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Košiciach - okolie z 12.2.2013 bolo voči nemu vznesené obvinenie za prečin sexuálneho zneužívania podľa § 202 ods. 1 písm. b/ Trestného zákona, proti ktorému podal sťažnosť s tým, že skutok nespáchal a obvinenie je umelo vykonštruované. Uznesením Okresnej prokuratúry Košice - okolie z 20.2.2013 bola jeho sťažnosť ako nedôvodná zamietnutá. Ďalším uznesením okresnej prokuratúry z 9.5.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 24.5.2013 bolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené. Uvedená situácia mala zasiahnuť do súkromného a spoločenského života žalobcu tak, že sa už nedokáže začleniť do bežného života.

3.2. Súd vec právne posudzoval podľa § 3 ods. 1 písm. a/ a ods. 2, § 4 ods. 1 písm. b/ a f/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 až 3 a § 18 ods. 1 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

3.3. Prvotne sa súd zaoberal otázkou, ktorý orgán je oprávnený v mene štátu v danej veci konať a to vzhľadom na námietku žalovanej, za ktorú bola v žalobe označená Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR, ktoré označené ministerstvo tvrdilo, že nie je oprávnené konať v mene štátu. Vychádzajúc z vymedzenia predmetu konania a zo znenia § 4 ods. 1 písm. b/ zák. č. 514/2003 Z.z. súd vyhodnotil námietku žalovanej ako dôvodnú a ďalej konal s Generálnou prokuratúrou SR ako zástupkyňou štátu.

3.4. Konštatoval, že v danej veci ide o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú začatím trestného stíhania, založenú na súčasnom splnení troch podmienok: 1. rozhodnutie o začatí trestného stíhania, ktoré stíhanie bolo ukončené zastavením alebo oslobodením spod obžaloby, ktoré má obdobné účinky ako zrušenie právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť, 2. vznik škody a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným stíhaním a vznikom škody.

3.5. K prvému predpokladu súd uviedol, že zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby, pri ktorom nedochádza k odsúdeniu dotyčnej osoby, resp. k právoplatnému vysloveniu jej viny za skutok, má rovnaké dôsledky ako zrušenie, či zmena uznesenia o vznesení obvinenia, keď s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody je potrebné vychádzať z toho, že osoba čin nespáchala a trestné stíhanie proti nej nemalo byť začaté. Odôvodnil, že sa jedná o závery doterajšej súdnej praxe, ku ktorým dospela systematickým extenzívnym výkladom ustanovení § 5 a § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., vychádzajúc zo zmyslu a účelu právneho predpisu. Nárok na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia, ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, sa preto analogicky posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, pričom analogická aplikácia § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. sa vyvodzuje zo skutočností, že obvinenie nebolo preukázané, aj keď samotné uznesenie o vznesení obvinenia mohlo byť z hľadiska Trestného poriadku aktom zákonným. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Súd mal za nepochybné, že uznesením z 12.2.2013 bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie, proti ktorému podal sťažnosť, ktorá bola uznesením prokurátora okresnej prokuratúry z 20.2.2013 zamietnutá a po došetrení ďalším uznesením prokurátora okresnej prokuratúry z 9.5.2013 bolo trestné stíhanie proti žalobcovi zastavené, pretože bolo nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie vedené. Uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi tak mal za rozhodnutie spĺňajúce charakter uznesenia nezákonného rozhodnutia podľa § 6 zák. č. 514/2003 Z.z. Súd sa nestotožnil s obranou žalovanej, že v danom prípade niet nezákonného rozhodnutia, ktoré by zakladalo nárok žalobcu na náhradu škody.

3.6. Pokiaľ sa týkalo druhého predpokladu a to vzniku škody mal súd z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobca vynaložil náklady na trovy obhajoby, keďže počas celého trestného konania bol právne zastúpený advokátom JUDr. Michalom Kolesárom, Špitálska 5, Michalovce. Mal za danú i príčinnú súvislosť (t.z. tretí vymedzený predpoklad) a to tým, že práve uznesenie o vznesení obvinenia bolo výlučnou príčinou vzniku trov spätých s obhajobou. Jednotlivé úkony právnej služby špecifikoval obhajca vo vyúčtovaní trov právneho zastúpenia, v ktorom ich zároveň aj vyčíslil v zmysle vyhl. č. 655/2004 Z.z. a to celkom sumou 778,23 eura, pričom v konaní žalobca predložil dva príjmové doklady preukazujúce, že zaplatil advokátovi spolu až 950 eur. V časti o zaplatenie 171,77 eura, v ktorej zobral žalobca žalobu späť, súd konanie zastavil.

3.7. Pokiaľ sa týka výšky trov a úkonov právnej služby súd zistil, že neboli vykonané v rozsahu, v akom boli rozpísané vo vyúčtovaní trov právneho zastúpenia z 1.7.2013. Z obsahu vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-78/OEK-KS-2013 došiel súd k záveru, že nárok žalobcu titulom náhrady trov obhajoby v trestnom konaní je dôvodný len do výšky 602,11 eura (odmena 347,09/6 úkonov + režijný paušál 46,86/6x52,04 + náhrada za stratu času 208,16/5 úkonov) a preto v prevyšujúcom rozsahu vo výške 176,12 eura žalobu ako nedôvodnú zamietol. Neprižal odmenu (65,08 eura) za úkon z 25.2.2013 označený ako porada s klientom, za ktorý odmena nepatrí podľa § 14 ods. 6 vyhl. č. 655/2004 Z.z. a odmenu (43,38 eura) za úkon z 19.3.2013 - výsluch svedkyne O., keďže zápisnica z takého výsluchu sa v spise nenachádza a to vrátane režijného paušálu (2 x 7,81 eura) a tiež náhrady za stratu času za deň 4.4.2014, keďže v daný deň nebol podľa vyšetrovacieho spisu vykázaný žiaden úkon, a to vyúčtovanej sume 52,04 eur (spolu 65,08 + 43,38 + 2x 7,81 + 52,04).

3.8. Ďalej si žalobca uplatnil nemajetkovú ujmu vo výške 5.000 eur. Súd uviedol, že žalobca len veľmi všeobecne formuloval spôsobenú ujmu, na jej preukázanie ani nenavrhol žiadnych svedkov a ani sám vo svojej účastníckej výpovedi neuviedol, akým spôsobom trestné stíhanie zasiahlo do jeho života. Keďže je nezamestnaný, mal súd za to, že sa jeho pracovný život trestným stíhaním nijako nezmenil, rovnako je rozvedený a teda sa nepreukázal ani nepriaznivý vplyv na jeho rodinný život. Žalobca tvrdenie, že sa trestným stíhaním zmenil vzťah jeho dcéry k nemu, nepreukázal. Súd tak došiel k záveru, že žalobca pri preukazovaní nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch neuniesol dôkazné bremeno, keďže žiadnym

spôsobom nepreukázal zhoršenie svojho života v ktorejkoľvek jeho sfére trestným stíhaním začatým 12.2.2013 na základe uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré bolo ukončené 9.3.2013. Aj keď žalobca sice nepreukázal v žalobe tvrdené skutočnosti o výraznom zásahu trestného stíhania do jeho života, súd však za objektívny fakt mal, že toto trestné stíhanie bolo vedené od 12.2.2013 do 24.5.2013 a zohľadniac jeho dĺžku (3 mesiace a 12 dní) považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy sumu 175 eur (50 eur za každý mesiac a 25 eur za 12 dní trestného stíhania) a v prevyšujúcom rozsahu žalobu zamietol. Odôvodnil, že už samotným začatím trestného stíhania dochádza k zásahu do osobnej integrity človeka a k objektívnej zodpovednosti štátu za konanie svojich orgánov.

3.9. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP a vychádzajúc z výsledku sporu, mal za zrejmé, že bola žalovaná v spore úspešná v rozsahu 74 % (87 % - 13 %). Keďže si však trovy konania neuplatnila a žiadne preukázateľné trovy jej ani nevznikli rozhodol tak, že žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

4.1. Proti rozsudku podala odvolanie žalovaná a to čo do výrokov II. a III. a to z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

4.2. Žalovaná sa nestotožnila so záverom súdu, podľa ktorého výsledok trestného stíhania je kritériom zákonnosti predchádzajúceho postupu a rozhodnutia o vznesení obvinenia, a to bez toho, aby bol zohľadnený dôvod tak zásadnej „zmeny“, či „zrušenia“ a rozhodnutia (dôvody zastavenia trestného stíhania žalobcu). Tvrdila, že súdna prax vždy zdôrazňuje potrebu prihliadnutia aj na osobitné okolnosti konkrétnej trestnej veci, t.j. nestotožňovať každé uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré nebolo dovŕšené odsudzujúcim rozsudkom automaticky s nezákonným rozhodnutím. Za takúto logickú okolnosť mala aj zmenu dôkaznej situácie. V tejto súvislosti citovala z uznesenia Ústavného súdu SR I.ÚS/548/2012-13 zo 7.11.2012, podľa ktorého nemožno považovať každé uznesenie o vznesení obvinenia automaticky za nezákonné len z dôvodu, že obvinený nebol právoplatne odsúdený. Civilné súdy majú zakaždým v konaniach o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. skúmať, či došlo k porušeniu základných zásad trestného konania vyjadrených v Trestnom poriadku a rovnako zakaždým prihliadnuť aj na osobitné okolnosti konkrétnej trestnej veci. Mala za to, že súd nezohľadnil osobitné okolnosti trestnej veci, na ktoré poukazovala a ktorými boli práve zmena výpovedí poškodenej Z. L. a svedkyne F. O.. Pre žalovanú z výsluchu svedkyne Z. L. v konaní pred súdom vyplynulo aj to, že ju práve žalobca požiadal, aby svedčila v jeho prospech. Žalovaná tvrdila, že uznesenie o vznesení obvinenia nenapĺňa atribúty nezákonného rozhodnutia, nakoľko v čase jeho vydania zistený skutkový stav nasvedčoval odôvodnenému záveru, že skutku naplňajúceho znaky trestného činu sa dopustila určitá osoba (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku). Bolo preto povinnosťou vyšetrovateľa postupovať v zmysle § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Že sa pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu postačujúca pre postup podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku v následnom konaní nepreukázala, nemôže mať automaticky za následok nezákonnosť vznesenia obvinenia. Odvolala sa na záver Ústavného súdu SR v náleze z 13.11.2013, č.k. II.ÚS/163/2013-50. Konštatovanie nezákonnosti postupu a konania orgánu verejnej správy, ktoré neskončilo právoplatným odcudzujúcim rozsudkom, za podmienok, kedy iný postup by bol v rozpore so zákonom, mala za absurdný záver priečiaci sa základným zásadám trestného konania a z toho dôvodu takýto výklad za neprípustne extenzívny. Za nezákonné, uviedla že možno považovať len také rozhodnutie, ktoré nemalo zákonný podklad už v čase jeho vydania. Tvrdila, že ust. § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nepozná prípad nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré by bolo nezákonné práve tým, že následne v trestnom konaní by bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený. Takýto výklad, zdôraznila, že je striktnom rozpore s § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré policajtovi ukladá povinnosť bez meškania vydať uznesenie o vznesení obvinenia v prípade, ak je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba. Uviedla, že je zákonnou licenciou a povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní postupovať v zmysle § 206 ods. 1 Trestného poriadku s tým, že nepochybne realizácia tejto zákonnej licencie zasiahne do osobnostnej sféry fyzickej osoby a spôsobí jej ujmu, ale aby táto mohla byť odškodnená musí byť splnená podmienka, že táto zákonná licencia bola v tej ktorej konkrétnej veci vykonaná v rozpore so zákonom. Ak by odvolací súd akceptoval úvahu, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonné, išlo by o absurdné popretie legitímneho záujmu štátu na vedení trestného stíhania voči konkrétnej osobe, ak v čase, kedy bolo uznesenie o vznesení obvinenia vydané existovalo dôvodné podozrenie, že skutok spáchala konkrétna osoba, ktoré však „nepochybne“ potvrdené nebolo (v danom prípade z dôvodu zmeny dôkaznej situácie, respektíve aktuálnym vyhodnotením zisteného skutkového stavu). Mala za neprípustné, aby jeden zákonný predpis - Trestný poriadok počítal s postupom, keď v prípade zmeny v otázke dokazovania rozhodujúcich okolností, dôjde za splnenia procesných podmienok napr. k zastaveniu trestného stíhania obvineného už v prípravnom konaní (§ 215 Trestného poriadku), resp. dôjde k takej zmene dôkaznej situácie

kedy v súdnom konaní bude zo strany súdu odlišným spôsobom posúdená určitá okolnosť a dôjde k oslobodeniu obvineného z dôvodov podľa § 285 ods. 1 a/, b/, a c/ Trestného poriadku a zároveň, o ktorom postupe pri extenzívnom výklade iného zákonného predpisu bude konštatované, že išlo o postup/ rozhodnutie nezákonné. V takom prípade extenzívny výklad treba vylúčiť. Mala sa zrejme, že zákon č. 514/2003 Z.z. neobsahuje konkrétne ustanovenie, v ktorom by bola upravená práve naznačená právna konštrukcia nezákonného rozhodnutia. Posudzovanie nezákonnosti rozhodnutia v trestnom konaní len podľa výsledku trestného konania, uviedla, že je v príkrom rozpore so záujmom štátu legitímne viesť trestné konanie voči osobám, ktoré sú dôvodne podozrivé zo spáchania trestného činu. V danej veci, uviedla, že súd nekonštatoval nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup inak ako odkazom na výsledok trestného konania, čím dospel k nesprávnym, resp. neúplným skutkovým zisteniam a nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Závery súdu prvej inštancie, tvrdila, že sú v jednoznačnom rozpore s nálezom ÚS SR sp. zn.: II.ÚS/163/2013 z 28.2.2013, uznesenie ÚS SR sp. zn.: I.ÚS/548/2012, nálezom ÚS ČR sp. zn.: III.ÚS/165/2002 z 19.12.2002 a v neposlednom rade s rozhodnutím ESLP vo veci Lavrečov proti Českej republike. Aj keď je zodpovednosť štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. koncipovaná ako absolútna objektívna zodpovednosť štátu, aj pri tomto type zodpovednosti za na vznik zodpovednostného vzťahu vyžaduje bezpodmienečne naplnenie všetkých troch zákonných podmienok, a to v prvom rade existenciou nezákonného rozhodnutia. Uzavrela, že súd nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil, ak považoval za preukázanú existenciu právneho titulu na náhradu škody ako predpokladu vzniku zodpovednosti štátu v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ a § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. v podobe uznesenia o vznesení obvinenia.

4.3. V ďalšej časti odvolania namietla, že k nesprávnym skutkovým zisteniam, na ktoré nadväzovalo nesprávne právne posúdenie dospel súd aj pokiaľ ide o samotnú priznanú náhradu škody v podobe trov obhajoby vo výške 602,11 eura. Odvolala sa na svoje písomné vyjadrenie z 29.11.2019 z ktorého vyplýva, že v zmysle § 18 ods. 1 a ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. náhrada škody zahŕňa náhradu účelne vynaložených trov konania, ktorých súčasťou sú trovy právneho zastúpenia zahŕňajúce účelne vynaložené hotové výdavky (režijný paušál) a odmenu za zastupovanie (tarifnú odmenu advokáta). Citujúc § 18 ods. 1 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z., uviedla žalovaná, že súd v rozpore s touto úpravou priznal ako náhradu škody aj náhradu za stratu času vo výške 208,16 eura, ktorá súčasťou náhrady škody nie je. Namietla aj, že nebolo v konaní preukázané ani uskutočnenie úkonu právnej služby „porada s klientom“ z 10.4.2013

4.4. Nesprávne právne závery súdu prvej inštancie namietla žalovaná aj pokiaľ ide o priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 175 eur. Citovala v odvolaní body 51. a 53. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Mala toto odôvodnenie za rozporné s § 17 ods. 2 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z., ale zároveň aj za vnútorne rozporné. Ak súd skutkovo, a to správne vyhodnotil, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia, od ktorých odvíjal uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu (o výraznom zásahu do jeho súkromného, spoločenského či rodinného života trestným stíhaním), potom nemožno prijať iný záver, ako posúdenie neopodstatnenosti nároku na nemajetkovú ujmu. Nestotožnila sa s úvahou súdu o tom, aby samotné vedenie trestného stíhania s vymedzenou dĺžkou zakladalo automaticky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Z odôvodnenia ani nemala za zrejmé, prečo a na základe akých zistených skutočností a vykonaných dôkazov súd považoval za adekvátnu náhradu práve sumu 50 eur za každý mesiac trvania trestného stíhania. Namietla arbitrárnosť rozhodnutia v tejto časti a teda naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods., 1 písm. b/ CSP. Argumentovala, že keď z odôvodnenia v tomto smere nevyplýva žiadna konkrétna skutočnosť, nie je v jej možnostiach sa v tomto smere relevantne brániť a argumentovať. Týmto nesprávnym postupom jej preto bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva (relevantne podať odvolanie) a to v takej miere, že fakticky dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4.5. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a to tak, že žalobu v napadnutom rozsahu zamietne, prípadne navrhla rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie späť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že prvostupňový súd svoje rozhodnutie založil na konkrétnych dôkazoch vykonaných pred ním a z týchto aj vychádzal. Mal za to, že žalovaná však dôkazy v podanom odvolaní rozviedla a podala o nich iný výklad, s ktorým hodnotením dôkazov nesúhlasil tvrdiac, že je to zavádzajúce. V súvislosti so spochybnením zmeny výpovedí svedkov žalovanou a jej tvrdením v odvolaní, podľa ktorého z výsluchu svedkyne Nikoly Demeterovej v konaní pred súdom vyplynulo aj to, že ju práve žalobca požiadal, aby svedčila v jeho prospech, uviedol žalobca, že svedkyne vypovedali samostatne a ani jedna osobne sa s ním nepoznali, popísali za akých podmienok boli vypočúvané na polícii v roku 2013. Namietol, respektíve nesúhlasil s tým, že by on bol vyhľadal svedkyňu

Z. L., uviedol že nemal dôvod žiadať svedkyňu, aby svedčila v jeho prospech v tomto konaní, trestné stíhanie už bolo právoplatne zastavené. Uviedol, že vyšetrovateľ začal trestné stíhanie proti nemu na podnet pracovníkov odboru kriminálnej polície 11.2.2013, menovaná Z. L. ako osoba mladistvá trestné oznámenie na žalobcu nepodala a oznámenie nepodali ani jej rodičia. Mal za to, že vznesenie obvinenia z 12.2.2013 orgánmi polície nebolo v medziach zákona, o čom uviedol že svedčia zistené poznatky o spôsobe vyluchu a rekognícií zložkami polície.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) na nariadenom prejednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako odvolanie podané včas a oprávnenou osobou (§§ 362 a 359 CSP), proti rozhodnutiu proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 a 358 CSP), viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 a § 365 CSP) po čiastočnom zopakovaní dokazovania (§ 384 ods 1 CSP) a vyhodnotení dôkazov, v časti vyhovujúceho výroku II. rozsudku a to do sumy 572,61 eura ako aj vo výroku III. rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a v prevyšujúcej časti výroku II. (nad sumu 572,61 eura) po zistení, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie ani na zrušenie, podľa § 388 CSP zmenil výrok II. tak, že žalobu nad sumu 572,61 eura zamietol. V zmysle § 396 ods. 2 CSP rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania.

7. Výroky I. a IV. rozsudku, ktorými súd konanie v časti o 171,77 eura zastavil, resp. žalobu v prevyšujúcej časti (nad výrokmi II. a III. priznané nároky) zamietol, odvolaním nebol napadnuté, a teda nadobudli právoplatnosť a neboli predmetom odvolacieho prieskumu.

8. Žalovaná podala odvolanie z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP tvrdiac, že súd nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil, ak považoval za preukázanú existenciu právneho titulu na náhradu škody ako predpokladu vzniku zodpovednosti štátu v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ a § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. v podobe uznesenia o vznesení obvinenia.

9. K tejto zásadnej a prvotnej odvolacej námietke žalovanej spočívajúcej v tvrdení, že za nezákonné rozhodnutie možno považovať len také rozhodnutie, ktoré nemalo zákonný podklad už v čase jeho vydania, ale nie také rozhodnutie, ktoré v čase jeho vydania bolo zákonným rozhodnutím a ani neskôr nebolo pre nezákonnosť zrušené alebo zmenené, resp. jeho nezákonnosť nebola žiadnym príslušným orgánom verejnej moci inak konštatovaná, uvádza odvolací súd, že súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou súdnou praxou, na ktorú v odôvodnení svojho rozhodnutia aj poukázal.

10. Pokiaľ žalovaná v odvolaní v zásade poukazuje na tú skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo v čase jeho vydania zákonné a dôvodné a teda žaloba o náhradu škody je nedôvodná, odvolací súd s takým záverom nemôže súhlasiť. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z., pričom sa jedná o zodpovednosť objektívnu, t.z. že zo strany oprávneného subjektu (žalobca) nie je potrebné preukazovať zavinenie vo forme úmyslu resp. nedbanlivosti, ale stačí preukázať, že škoda je výsledkom činnosti príslušného orgánu, t.j. jedná sa o zodpovednosť za výsledok (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/183/2009). Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/74/2010 uviedol, že: „ten, proti komu bolo stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby má podľa § 1 až 3 zák. č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R-35/1991). Na podstate týchto právnych záverov vo vzťahu k prípadom škôd vzniknutých za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. zotrvala súdna prax i po prijatí zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (teda bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť). Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania.“

11. V tejto súvislosti a v tomto smere odvolací súd poukazuje i na Nález Ústavného súdu SR vo veci I. ÚS/540/2016 z 13.12.2016, v ktorom ústavný súd zdôraznil, že „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.7.2004 a rovnako aj podľa predtým platného zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, účinného do 30.6.2004. Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená a dospel k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k

oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zák. č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (rozsudok NS SR sp. zn. 4MCdo/15/2009) a svojou rozhodovacou činnosťou ho v prevažnej miere potvrdzuje aj ústavný súd (napr. III. ÚS/117/06, I. ÚS/320/2016, I. ÚS/395/2016 a iné).“.

12. V predmetnom náleze ústavný súd konštatoval tiež: „Ústavný súd zhodne so svojou judikatúrou pripomína, že v materiálnom právnom štáte musí štát niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ak nimi zasiahol do základných práv občana. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, respektíve postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak sa trestné stíhanie konkrétnej osoby skončilo vydaním oslobodzujúceho rozsudku bez ohľadu na dôvod, pre ktorý sa tak stalo (v danom prípade táto situácia nastala z dôvodu, že prokurátor ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2 Trestného poriadku), uznesenie, ktorým bolo obvinenému vznesené obvinenie, je potrebné považovať za takýchto okolností vždy nezákonné a zasahujúce do základných práv jednotlivca.“.

13. Je teda nesporne ustálené, že osoba, ktorá bola spod obžaloby oslobodená alebo trestné konanie voči nej bolo zastavené má podľa § 6 zák. č. 514/2003 Z.z. zásadne nárok na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, aj keď samotné uznesenie o vznesení obvinenia bolo z hľadiska Trestného poriadku aktom zákonným. Zastavenie trestného stíhania má totiž rovnaké dôsledky ako zrušenie či zmena uznesenia o vznesení obvinenia, keď s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody treba vychádzať z toho, že osoba čin nespáchala a že trestné stíhanie proti nej nemalo byť začaté. K tomuto záveru doterajšia súdna prax dospela systematickým a teleologickým extenzívnym výkladom ust. § 5 a § 6 ods. 1 zákona vychádzajúc zo zmyslu a účelu právneho predpisu.

14.1. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé (viď odseky 34. a 35. odôvodnenia rozsudku), že súd pri rozhodovaní postupoval plne v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, na ktorú vyššie poukázal odvolací súd. Odvolal sa pri tom na rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS/540/2016, z ktorého citoval.

14.2. Preskúmaním skutkových okolností, ktoré boli pokiaľ sa týka vznesenia obvinenia a následného zastavenia trestného stíhania medzi stranami nesporné, mal odvolací súd za preukázané, v zhode so súdom prvej inštancie, že v súdnej veci sú splnené všetky predpoklady na priznanie práva na náhradu škody ustanovené zák. č. 514/2003 Z.z., vrátane predpokladu existencie nezákonného rozhodnutia (§ ods. 1 písm. a/ zík. č. 514/2003 Z.z.).

Odvolací súd preto uzavrel, že v týchto súvislostiach súd prvej inštancie jednak správne zistený skutkový stav vyhodnotil a zároveň ho i správne právne posúdil a teda odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a písm. h/ CSP (pokiaľ sa týka otázky posúdenia existencie nezákonného rozhodnutia ako základného predpokladu pre zodpovednosť štátu) nie sú dané.

14.3. Od momentu právoplatného skončenia trestného stíhania žalobca spĺňa všetky podmienky pre priznanie náhrady škody.

15. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. 1a)

16. Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

17.1. V danom prípade žalobca si uplatnil nárok na náhradu trov obhajoby ako skutočnej škody, ale i nárok na úhradu nemajetkovej ujmy.

17.2. Odvolanie žalovanej smerovalo proti priznaniu rozsudkom súdu prvej inštancie oboch týchto nárokov žalobcovi, prvotne z dôvodu namietaného nesplnenia zákonnej podmienky pre vznik zodpovednosti štátu, konkrétne tvrdenej neexistencie nezákonného rozhodnutia, ku ktorým právnym

záverom súdu prvej inštancie sa už odvolací súd vyjadril (viď vyššie) s tým, že ani žalovanou uplatnené námietky o potrebe prihliadnutia na osobitné okolnosti konkrétnej trestnej veci (na ktoré súd podľa nej neprihliadal), námietky o absurdnosti záverov súdu, ktoré závery sa priečia zásadám trestného konania, z ktorých vyplýva povinnosť orgánov činných v trestnom konaní trestné konanie začať, nie sú spôsobilé na ustálených záveroch súdnej praxe nič zmeniť.

18.1. Nesprávnosť skutkových zistení a nesprávne právne posúdenie žalovaná namietala aj v súvislosti s priznanou náhradou škody v podobe trov obhajoby vo výške 602,11 eura. Jednak namietla, že súd v rozpore so znením § 18 ods. 1 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z., v zmysle ktorého súčasťou účelne vynaložených trov konania na náhradu, na ktorú náhradu má poškodený nárok, sú trovy právneho zastúpenia zahŕňajúce účelne vynaložené výdavky a odmenu za zastupovanie určenú ako tarifnú odmenu advokáta, ale nie náhrada za stratu času, priznaná súdom prvej inštancie žalobcovi titulom náhrady škody vo výške 208,16 eura. 18.2. Okrem toho namietla i priznanie náhrady trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby „porada s klientom z 10.4.2013“.

19. Podľa § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

20. Podľa § 15 vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, advokát má popri nároku na odmenu aj nárok

a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy,

b) na náhradu za stratu času (§ 17).

21. Podľa § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z., pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

22. Z hľadiska rozsahu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, zák. č. 514/2003 Z.z. výslovne upravuje, čo zahŕňa náhrada škody vo vzťahu k trovám konania, tak ako je to zrejmé z citácie § 18 ods. 1 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Zároveň však zákon explicitne v § 18 ods. 3 veta druhá zák. č. 514/2003 Z.z. vylučuje čo súčasťou trov konania nie je, a to uvádza, že ich súčasťou nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom. Priznanie náhrady za stratu času ako súčasti trov právneho zastúpenia však zákon explicitne nevylučuje. Pritom podľa § 15 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z.z., má advokát popri nároku na odmenu aj nárok na náhradu za stratu času za čas strávený cestou na miesto úkonu a späť, ktoré nie je sídlom advokáta.

23.1. V danom prípade, z vyúčtovania trov obhajoby a príjmových pokladničných dokladov vyhotovených advokátom - obhajcom vyplýva, že žalobca evidentne v rámci trov obhajoby zaplatil advokátovi i náhradu za stratu času 208,16 eura (za cestu v súvislosti s piatimi úkonmi právnej služby vykonaných mimo miesta sídla advokáta) a náhradu za tento výdavok súd žalobcovi v rámci náhrady trov konania v zmysle § 18 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. priznal. Podľa odvolacieho súdu dôvodne. Neexistuje totiž žiaden rozumný dôvod za zisteného skutkového stavu tieto trovy konania žalobcovi nepriznať. Argumentácia žalovanej, podľa ktorej v zmysle § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. súčasťou trov konania sú trovy právneho zastúpenia zahŕňajúce len účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, vychádza len z prevzatia doslovného zákonného znenia právnej úpravy. Avšak z § 15 vyhl. č. 655/2004 Z.z. je zrejmé, že advokát má popri nároku na odmenu aj nárok na náhradu hotových výdavkov a na náhradu za stratu času, ktorú náhradu ako už bolo uvedené si voči žalobcovi advokát ako jeho obhajca v začatom trestnom stíhaní riadne vyúčtoval a žalobcu ju uhradil. Keďže predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím, je potrebné logickým a extenzívnym výkladom dospieť k záveru, že priznanie žalobcovi v rámci náhrady škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. - konkrétne v rámci nároku na náhradu účelne vynaložených trov konania, i náhradu za stratu času ako riadnu súčasť trov právneho zastúpenia (trov obhajoby) podľa o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, je opodstatnené a logické, a neodporuje zákonu, keďže

priznanie takej náhrady zákon explicitne nevyučuje. Je zrejme, aj pokiaľ sa jedná podmienku účelnosti pri priznávaní náhrady trov konania v rámci náhrady škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z., že tieto trovy vznikli žalobcovi len v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím.

23.2. Ani túto odvoláciu námietku nemal odvolací súd za dôvodnú a rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady škody 208,16 eura ako náhrady trov obhajoby, ako správne potvrdil.

24.1. Inak to bolo pri ďalšej odvolacej námietke žalovanej, namietajúcej, že uskutočnenie úkonu právnej služby „porada s klientom z 10.4.2013“ nebolo preukázané, nakoľko poskytnutie takéhoto úkonu nevyplýva ani z obsahu vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-78/OEK-KS-2013. Súd prvej inštancie priznanie náhrady 29,50 eura (21,69 eura odmena + 7,81 eura režijný paušál) za predmetný sporný úkon odôvodnil práve tým, že jeho vykonanie vyplýva z vyšetrovacieho spisu. Vyšetrovací spis ako taký nebol odvolaciemu súdu predložený, obsahom súdneho spisu sú len fotokópie vyhotovené z vyšetrovacieho spisu o vykonaní konkrétnych úkonov právnej služby, avšak žiadna listina, ktorá by potvrdzovala vykonanie napadnutého úkonu právnej služby. Žalovaná namietala vykonanie úkonu už v konaní pred súdom prvej inštancie, námietku zopakovala v odvolacom konaní, žalobcovi bolo odvolanie žalovanej doručené, avšak ani sa k tejto konkrétnej námietke v písomnom vyjadrení nevyjadril a ani na pojednávaní žiaden dôkaz o vykonaní úkonu nepredložil a nenavrhol v tomto smere žiadne doplnenie dokazovania. To znamená, že neunesol dôkazné bremeno.

24.2. Odvolacia námietka žalovanej v súvislosti s priznaním náhrady škody žalobcovi za tento konkrétny úkon obhajoby bola teda dôvodná a v spojitosti s ňou bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, keďže súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu o vykonaní úkonu právnej služby. Preto v tejto časti žalobcovi titulom náhrady trov obhajoby priznanej sumy 29,50 eura odvolací súd zmenil výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie a to tak, že nad sumu 572,61 eura žalobu zamietol.

25. Napokon, pokiaľ odvolanie žalovanej smerovalo proti výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd priznal žalobcovi 175,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, namietla jednak nesprávne právne závery súdu prvej inštancie, ale zároveň poukázala i na vnútornú rozporupnosť odôvodnenia priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v bodoch 51. a 53. rozsudku. Žalovaná poukázala na vyhodnotenie skutkového stavu súdom, ktorý konštatoval, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia, od ktorých odvíja uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a toto mala za správne, avšak tvrdila, že v rozpore so skutkovými zisteniami priznal súd žalobcovi 175,- eur náhrady nemajetkovej ujmy. Nesúhlasila s tým, aby už len samotné vedenie trestného stíhania (s vymedzenou dĺžkou) zakladalo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Namietla i arbitrárnosť rozhodnutia pokiaľ sa týka výšky priznanej náhrady 175,- eur, ktorú výšku náhrady súd podľa nej odôvodnil len dĺžkou trvania vedeného trestného stíhania od 12.2.2013 do 24.5.2013 a považoval za primeranú náhradu 50 eur/mesiac, to znamená za vymedzené obdobie predmetných 175,- eur.

26. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej ako majetkovej sféry poškodeného a môže tak predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vplyvajúce na jeho časť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenia a podobne.

27.1. Po preskúmaní rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a to pokiaľ uzavrel, že žalobca v účastníckej výpovedi neuviedol akým spôsobom trestné stíhanie zasiahlo do jeho života, aj keď na základe vykonaného dokazovania skonštatoval, že žalobca nepreukázal nepriaznivý vplyv trestného stíhania na svoj rodinný život a nepreukázal ujmu v spoločenskom živote pred a po začatí trestného stíhania.

27.2. Odvolací súd preto podľa § 384 ods. 1 CSP zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého sám zistil skutkový stav pre svoje rozhodnutie, a to pokiaľ sa týka otázky zásahu trestného stíhania do osobného života žalobcu, odchylné od stavu, ktorý zistil a konštatoval súd prvej inštancie.

27.3. V súvislosti so záverom o nesprávnosti skutkových zistení ohľadom (ne)preukázania zhoršenia života žalobcu v ktorejkoľvek jeho sfére trestným stíhaním, konkrétne zápisnice spísanej Okresným súdom Michalovce o výsluchu svedka F. O. dňa 25.8.2018 a zápisnice o výsluchu svedkyne P. Č. spísanej tým istým okresným súdom dňa 22.8.2018.

28. Podľa zápisnice z 25.8.2018 vypovedal Miroslav Horvát, že pokiaľ vie, rozpráva sa, že žalobca znásilnil nejaké dievča. Hovorili to Rómovia v meste, on ani nepoznal dievča, ani nevie kedy. Keď sa pýtal žalobcu či je to pravda, povedal mu, že to pravda nie je, avšak bližšieho vysvetlenia sa mu nedostalo.

29. Podľa zápisnice z 22.8.2018 vypovedala P. Č. pred Okresným súdom v Michalovciach, že žalobca je jej rodinným známym a podľa jej vedomostí mal niečo s nejakými mladučkými dievčatami, hovorilo sa, že to bolo nejaké znásilnenie, ale nevedela to presne. Uviedla, že to bolo veľké „haló“, hovorilo sa o tom a bola to veľká hanba. Detaily nevedela, ani nič bližšie čo sa stalo. Keď sa ho pýtala čo sa stalo, povedal, že sa to nestalo a po nejakom čase priniesol papier, že bol oslobodený. Mala vedomosti o tom, že žalobcu potom začali označovať za pedofila resp. za nejakého zvrátenca. Na ulici sa ľudia, ktorí vedeli, že ho pozná, na ňu obracali a pýtali sa jej na žalobcu, napr. F. I. Ž., Peťo a D. I. F. a ďalší široký okruh ľudí z Michaloviec. Uviedla, že jej vzťah k žalobcovi sa zmenil, nemá záujem sa s ním stretávať, nestýkajú sa toľko a ani k nej nechodí. Prestala sa so žalobcom stretávať nakoľko nevie čo si má o tom myslieť. Nevedela sa vyjadriť, či sa kvôli tomuto obvineniu zmenili rodinné vzťahy žalobcovi nakoľko prerušili kontakty.

30. Zo zopakovaného dokazovania je zrejmé, že záver súdu prvej inštancie v bode 51. odôvodnenia rozsudku, s ktorým sa stotožnila žalovaná, o tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a žiadnym spôsobom nepreukázal zhoršenie života, v ktorejkoľvek jeho sfére trestným stíhaním, nie je presný a je v rozpore minimálne s tým, čo zo zopakovaného dokazovania vyplynulo ako preukázané pre odvolací súd. Okolie žalobcu na základe vedomosti o jeho trestnom stíhaní, viediac, že sa jednalo o sexuálny delikt (znásilnenie malol. dievčaťa) zmenilo svoj vzťah k nemu v dôsledku vyvolaných pochybností o ňom na základe skutku, zo spáchania ktorého bol obvinený... P. Č. uviedla, že o tom (vedenom trestnom stíhaní ako i skutku, pre ktorý bolo vedené) mali vedomosť i ďalšie osoby, niektoré konkrétne označila. T.j. nie je dôvodný záver súdu, že žalobca nepreukázal zhoršenie svojho života v ktorejkoľvek jeho sfére. Už len samotné šírenie sa informácií o trestnom stíhaní, objektívne je spôsobilé zmeniť, a to negatívnym spôsobom, pohľad okolia na človeka a jeho následné vnímanie týmto okolím, ktoré žalobcu pozná a v rámci ktorého žalobca žije svoj dennodenný život. Je zrejmé, že nielen v mieste bydliska žalobcu v Závadke sa stalo známym začatie trestného stíhania proti nemu, ale i v okresnom meste. Známym bol i dôvod začatia trestného stíhania, resp. trestný skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie začaté - a to hovorilo sa o znásilnení mladého dievčaťa, čo, ako sa vyjadril na pojednávaní jeho právny zástupca, i v komunite, do ktorej žalobca patrí, je pre túto komunitu neprijateľným činom.

31.1. Odvolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením v bodoch 48. a 49. rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorých trestné stíhanie predstavuje vždy závažný zásah do osobnej slobody jednotlivca, vyvoláva negatívne dôsledky na jeho ďalší život a životný osud a trestné stíhanie realizované v rozpore so zákonom, resp. s ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať vznik i nemateriálnej ujmy.

31.2. Odvolací súd dodáva, že tým skôr, ak sa jedná o obvinenie nedôvodné, je trestné stíhanie spôsobilé obmedziť či porušiť aj právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje článok 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, respektíve ústavným poriadkom je spôsobilé vyvolať vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Náhrada škody by preto mala predstavovať „spravodlivé zadosťučinenie“ a zahŕňať aj náhradu preukázateľnej nemajetkovej ujmy spôsobenej poškodením dobrej povesti, morálnym utrpením.

32. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

33. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

34. Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu 8a).

35. Odvolací súd mal za preukázané, že začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia žalobcovi za prečin sexuálneho zneužívania podľa § 202 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. nebolo a nezostalo bez akýchkoľvek konzekvencií na jeho povesť v spoločnosti, znamenalo preň narušenie jeho dovtedajšej povesti v spoločnosti, je evidentné, že trestným stíhaním došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti v spoločnosti.

36.1. Posúdiac závažnosť ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, zohľadniac život žalobcu v komunite citlivo vnímajúcej najmä trestné činy páchané na deťoch (maloletých), na ujmu na povesti, ktorú začatím trestného stíhania utrpel má odvolací súd za to, že náhrada nemajetkovej (morálnej ujmy) bola žalobcovi priznaná sumou 175,- eur súdom prvej inštancie celkom dôvodne, bola priznaná v minimálnom rozsahu (3,5 % zo sumy nárokovanej) primeranom nepopierateľnému negatívnemu vplyvu začatého trestného stíhania na život žalobcu, aj keď nie úplne zrejme bolo odôvodnenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie.

36.2. Aj keď výška zadostučinenia v peniazoch je predmetom úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Najvyšší súd SR v uznesení z 24.7.2018 sp. zn. 4Cdo/19/2018 dospel k záveru, že všeobecný súd je povinný určiť primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov Slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a EŠLP.

36.3. V danom prípade, z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vedeným trestným stíhaním, ktoré bolo neskôr zastavené, mal odvolací súd náhradu 175,- eur nemajetkovej ujmy žalobcovi za celkom primeranú a i za spravodlivú v porovnaní s výškou náhrad priznávaných súdmi v obdobných sporoch. Okrem toho, prihliadnuc na požiadavku na zohľadnenie pri určení primeranej výšky náhrady iných právnych predpisov upravujúcich odškodnenie, podľa zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, platného v rozhodnom čase trestného stíhania žalobcu, poškodený trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania má nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy (§ 5 ods. 1 posledná veta), čo v danom čase predstavovalo odškodnenie 3.370,- eur, a teda žalobcovi nesprávne obvinenému spáchaním takého trestného činu priznané odškodnenie (náhrada nemajetkovej ujmy) predstavuje 5 % z odškodnenia osoby poškodenej trestným činom, čo je v danom prípade úplne adekvátne.

36.4. Ako vecne správny preto odvolací súd výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie priznávajúci žalobcovi 175 eur titulom nemajetkovej ujmy ako vecne správny potvrdil.

37. Pokiaľ žalovaná namietla i arbitrárnosť rozhodnutia v tejto časti (týkajúcej sa výšky priznanej náhrady 175,- eur, odôvodnenej súdom dĺžkou trvania trestného stíhania od 12.2.2013 do 24.5.2013 a primeranosťou výšky náhrady 50 eur/mesiac) a teda naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou, že by z odôvodnenia v tomto smere nevyplývala žiadna konkrétna skutočnosť; už zo samotnej formulácie odvolacej námietky žalovanou je zrejme (a bolo zrejme i žalovanej), že súd za také kritérium mal dĺžku trvania trestného stíhania a za zohľadnenia všetkých zistených a preukázaných okolností mal za potrebné priznať žalobcovi náhradu v minimálnej možnej sume. Odvolací súd preto uzatvoril, že nie je daný ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

38. Keďže odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Priznal žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z priznanej sumy 747,61 eura a to podľa § 255 ods. 1 CSP, uplatniac na tunajšie konanie, v ktorom výška plnenia titulom náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, zásadu úspechu vo veci a to na základe záveru, že za základné je potrebné považovať rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté a výška náhrady nemajetkovej ujmy je druhotná a bola na posúdení súdu.

39. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).